

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 332.1(1-22)

Терещенко В.К.

доктор економічних наук, академік НААН,
професор кафедри економіки праці
та соціального розвитку
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

Коробенко Р.І.

аспірант кафедри економіки праці
та соціального розвитку,
Національного університету біоресурсів
і природокористування України

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Статтю присвячено методичним підходам до оцінки економічного потенціалу сільських територій, в основу якого покладено його структуру за суб'єктами управління. Для кожного складника економічного потенціалу сільських територій визначено показники. У результаті їх розрахунку за методом суми місць та з використанням вагових коефіцієнтів ранжовано сільські території України за рівнем розвитку економічного потенціалу.

Ключові слова: економічний потенціал, сільські території, складники економічного потенціалу, зацікавлені сторони, ранжування територій.

Статья посвящена методическим подходам к оценке экономического потенциала сельских территорий, в основе которого модель его структуры в зависимости от субъекта управления. Для каждой составляющей экономического потенциала сельских территорий определены показатели. В результате их расчета по методу суммы мест и с использованием весовых коэффициентов ранжированы сельские территории Украины по уровню развития экономического потенциала.

Ключевые слова: экономический потенциал, сельские территории, составляющие экономического потенциала, заинтересованные стороны, ранжирование территорий.

The article is devoted to methodical approaches to the assessment of the economic potential of rural areas, which are based on the model of its structure depending on the subjects of management. Indicators are defined for each component of the economic potential of rural areas. As a result of their calculation by the method of the sum of places and using weight coefficients, the rural areas of Ukraine are ranked according to the level of development of economic potential.

Keywords: economic potential, rural territories, components of economic potential, interested parties, ranking of territories.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сільські території є цілісною системою, розвиток якої вимагає за-

стосування комплексного підходу у стратегічних напрямках: людський капітал, екологія та природні ресурси, сприятливе для ведення бізнесу інституційне середовище, розвинена соціальна

та господарсько-економічна інфраструктура. Тож охоплення кожного із цих складників є передумовою зміцнення їх економічного потенціалу. При цьому сучасні уявлення про просторову ідентифікацію та складники сільських територій дають змогу гнучко підійти до планування конкретних механізмів розвитку, забезпечуючи при цьому участь та обсяг відповідальності учасників відповідно до їх статусу та інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Згідно з першим підходом, економічний потенціал є вираженням здатності економічного суб'єкта виробляти певну кількість суспільного блага за встановленого обсягу та складу продуктивних сил.

Різні спекти цієї тези розкривають С. Струмилін, який характеризує його як «сукупну виробничу силу праці всіх працездатних членів суспільства», та Б. Мочалов, на думку якого економічний потенціал держави – це «сукупна здатність галузей народного господарства до виробництва» [1].

Згідно з другим підходом, економічний потенціал характеризує сукупність ресурсів та компетенцій, використання яких забезпечує досягнення встановлених соціально-економічних цілей та максимізацію функції виробництва певних благ. Такий погляд на сутність цього явища знаходить місце у працях таких науковців, як В. Школа [2], Є. Лапін та багатьох інших.

Прихильники третього підходу підкреслюють імовірнісний характер досягнення цілей економічного суб'єкта, тож «економічний потенціал» розглядається, насамперед, як можливість, вірогідність створення суб'єктом більшої цінності, можливості вплинути на перебіг певних соціально-економічних процесів або ж сприяти чи запобігти настанню певної події.

Зокрема, М. Кондратьєва та ін. наводять дефініцію економічного потенціалу як «сукупність можливостей з організації економічної діяльності в межах або існуючих, або можливих умов обмежень законодавчого, фінансового, організаційно-технічного і територіально-галузевого характеру даних умов» [3]. Слід зазначити, що цінність цього визначення у тому, що джерела можливостей можуть бути не лише ендегенними, а й зовнішніми відносно економічного суб'єкта та торкатися усіх можливих аспектів зовнішнього середовища.

М. Орлатий та А. Величко розуміють під економічним потенціалом «сукупність економічних

можливостей держави, які можуть бути використані для забезпечення всіх матеріальних потреб» [4]. На нашу думку, тут «економічні можливості» у більшому ступені означають те ж саме, що й «ресурси». Також із певною часткою умовності можна припускати, що «економічні можливості» відкриваються як наявні або новостворені умови, які характеризуються якістю самооцінки та життєдіяльності економічних суб'єктів.

На нашу думку, наведені підходи у прикладному аспекті (характеризуючи динаміку економічних відносин та стану економічних систем) можна розглядати як взаємодоповнюючі, оскільки вони з різних боків характеризують стан керованого об'єкта: ретроспективний та поточний – через цінність наявних активів, технологій, знань та вмінь, компетенцій, продуктивних сил тощо та їх достатність для створення додаткової вартості; перспективний та ендегенний – як оцінку здатності максимізувати ефективність наявних ресурсів в умовах, що склалися; перспективний та екзогенний – як імовірність позитивного чи негативного впливу змін у зовнішньому середовищі на досягнення економічним суб'єктом визначених цілей.

Узагальнюючи вищенаведене, можемо визначити дефініцію економічного потенціалу сільської території як сукупності засобів виробництва та технологій, які перебувають на цій території, знань, умінь і професійної компетенції її населення та передумов їх ефективного залучення у фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, яке забезпечує створення додаткової вартості та є рушієм соціально-економічного розвитку території в умовах ринкової та економічної кон'юнктури. Економічний потенціал сільських територій є кількісно-якісною оцінкою ймовірного результату від ефективного використання ресурсів, компетенцій та можливостей, які є доступними на конкретній сільській території протягом визначеного горизонту планування.

На відміну від інших дефініцій запропонований нами підхід визначає економічний потенціал як категорію управлінської діяльності, яка передбачає проведення інтегральної оцінки ресурсів, компетенцій та можливостей розвитку сільської території в умовах, що склалися. Це дає змогу оцінити перспективи розвитку сільської території з точки зору інтересів усіх зацікавлених осіб, які у сукупності представляють органи самоврядування, державу, бізнес та громадськість, а також підкреслити специфіку

впливів та очікувань кожної із цих сторін на поточний та прогнозований стан об'єкта управління, яким є процес соціально-економічного розвитку сільської території.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою нашого дослідження є розроблення методичних підходів до оцінки перспектив розвитку сільської території з точки зору інтересів усіх зацікавлених осіб, які у сукупності представляють органи самоврядування, державу, бізнес та громадськість, а також дадуть змогу підкреслити специфіку впливів та очікувань кожної із цих сторін на поточний та прогнозований стан об'єкта управління, яким є процес соціально-економічного розвитку сільської території.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У результаті більш детального дослідження складників економічного потенціалу сільських територій, яке викладено у наших попередніх працях, нами запропоновано його структуру, яка враховує специфіку впливу та очікувань усіх зацікавлених сторін (рис. 1).

Особливістю запропонованої структури є зосередження пріоритетних факторів відповідно

до функцій кожної зі сторін управління розвитком сільських територій. Послідовність розміщення субпотенціалів по вертикалі впорядковано відповідно до прямих сфер відання та ключових інтересів приватного сектору, громадськості, держави та місцевої влади (в її внеску у зміцнення економічного потенціалу в цілому). Віднесення того чи іншого субпотенціалу до інтересів однієї зі сторін управління розвитком разом із тим не зменшує його значення для іншої сторони, величина якого визначається характеристиками конкретної сільської території.

До сфери відання та інтересів бізнесу відносимо такі види потенціалів:

- підприємницький потенціал, котрий характеризує стан ділової активності населення, загальний рівень економічного розвитку;
- ресурсний потенціал, який формують усі види природних, рекреаційних ресурсів, що знаходяться на сільській території, а також кліматичні умови. Наявність тих чи інших видів ресурсів (умов) визначає господарську спеціалізацію території (сільськогосподарську, туристичну тощо), характеризує можливості диверсифікації провідних видів господарської діяльності;

Рис. 1. Структура економічного потенціалу сільської території, що враховує специфіку впливу та очікувань усіх зацікавлених сторін

Джерело: розроблено авторами

- промисловий потенціал, який характеризує наявність та стан виробничих потужностей як сукупно, так і в розрізі належності до галузей національного господарства;

- потенціал ринкової інфраструктури, який визначає структуру та ефективність установ, підприємств та організацій, які обслуговують потреби підприємств – учасників різних ринків.

Як зазначає Ф. Важинський, «одним із пріоритетів стратегічного розвитку соціально-економічного потенціалу сільської території є інтереси її соціуму. Інші стратегічні напрями на кожній території повинні організовуватися і функціонувати з метою обмеження деградації наявного на ній сільського капіталу, що останніми роками набуло загрозливих обсягів і вимагає створення умов для його підтримання і зміцнення» [5, с. 238]. Тож участь громадськості у зміцненні економічного потенціалу визначає його зацікавленість у розвитку:

- потенціалу самоврядування, який характеризує здатність сільської території підтримувати функціонування та соціально-економічний розвиток через застосування засобів і механізмів управління, які перебувають у компетенції органів місцевого самоврядування;

- потенціалу трудових ресурсів, який виражається станом економічної активності, професійно-освітнім рівнем населення, а також характеризується наявністю передумов для забезпечення місцевого ринку праці трудовими ресурсами, кваліфікація та компетентність яких відповідає запитам роботодавців у поточному та перспективному горизонтах управління;

- культурного потенціалу, зміст якого полягає у притаманності більшості економічно активному населенню певних світоглядних концептів, які мотивують до професійного та особистісного розвитку, прагнення приймати участь у громадському житті, підвищувати рівень життя тощо;

- потенціалу соціальної інфраструктури, який визначає здатність відповідати основним фізичним, духовним, культурним та освітнім потребам на рівні, що забезпечує задоволення відповідних потреб сімей працівників ключових та стратегічних суб'єктів господарювання, які функціонують на сільських територіях.

Участь держави у формуванні економічного потенціалу сільських територій у вищому ступені визначається функціями державного регулювання економіки через монетарну та фіскальну політику, трудове та господарське законодавство, реалізацію державних програм розвитку

певних галузей національного господарства або державних програм регіонального розвитку, а також зовнішню політику. Її ефективність характеризують:

- потенціал внутрішнього розвитку – характеризує якість підготовки, реалізації та контролю виконання державних програм розвитку сільських територій.

- фінансовий потенціал – це спроможність держави мобілізувати потрібні кошти для реалізації необхідних інституційних реформ та підтримки регіональних проектів розвитку сільських територій;

- потенціал зовнішньоекономічного партнерства – характеризує сучасний стан зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних зв'язків держави, а також її спроможність сприяти налагодженню нових та зміцненню існуючих зв'язків для сприяння зовнішній торгівлі сільських територій;

- інституційний потенціал, який, відповідно до сформованих у вітчизняній науці уявлень [6, с. 31–32], можна визначити як стан організаційно-економічних та соціально-політичних систем, нормативно-правової бази, та її спроможність адаптувати їх до специфіки розвитку сільських територій.

Функції місцевих органів влади переважно визначаються положеннями нормативно-правових актів, які визначають коло їх функцій та встановлюють коло пріоритетних завдань. Ця особливість, на нашу думку, обмежує їх участь (як самостійних суб'єктів) у формуванні економічного потенціалу. Разом із тим під егідою держави є можливою реалізація проектів публічно-приватного партнерства із забезпечення певних конкурентних переваг сільської території та створення нових можливостей для її населення.

Результативність цієї діяльності визначає наявність:

- потенціалу економічного, освітнього та культурного партнерства, який характеризує можливості: а) узгодження економічних інтересів сільської території і регіональному та державному масштабах та зайняття власної ніші в регіональному розподілі праці; б) участі фізичних та юридичних осіб у регіональних та міжнародних проектах розвитку, які проводяться під патронатом держави; в) розвитку трудових ресурсів та соціальної інфраструктури; г) забезпечення науково-дослідницької, інформаційної, методичної підтримки ділової активності населення та особистісного розвитку [7];

- екологічного потенціалу, який характеризує: а) придатність довкілля для здорового життя; б) природні та технологічні можливості мінімізації антропогенного впливу на навколишнє середовище та ліквідацію загроз природного й штучного походження; в) відповідність екологічного профілю території нормативним вимогам до організації виробництва певного виду товарів та послуг;

- потенціалу транспортної інфраструктури, який характеризується якістю та структурою видів транспортного сполучення для забезпечення ефективної логістики в діяльності суб'єктів господарювання сільської території.

Запропонована структура вперше дає змогу представити процес формування економічного потенціалу як цілісний процес, метою якого є реалізація інтересів суб'єктів розвитку сільських територій, що дає змогу конкретизувати наявні у їх розпорядженні засоби ефективного використання ресурсних, технологічних та ринкових можливостей для планування державних цільових програм розвитку сільських територій.

На нашу думку, використання даної моделі як теоретичної основи аналітичного дослідження економічного потенціалу сільських територій дасть змогу ефективно оцінити загрози та перешкоди його розвитку й мобілізувати навколо їх виконання державну владу, бізнес та громадськість.

Узагальнення та аналітичний обрахунок усіх наведених даних за методом суми місць та з використанням вагових коефіцієнтів дав змогу провести ранжування сільських територій України за рівнем розвитку економічного потенціалу.

В основі підходу до визначення вагових коефіцієнтів покладено твердження про те, що дані, які виражають динаміку економічних процесів (обсяги виробництва та реалізації, зовнішня торгівля та ін.), мають ваговий коефіцієнт рівний 1. Цьому твердженню відповідають такі види потенціалів, як підприємницький, промисловий, зовнішньоекономічного та економічного, культурного та освітнього партнерства. Вагові коефіцієнти для решти видів потенціалів взято в діапазоні від 0,1 до 0,9, які характеризують меншу та вищу вагу відповідно.

За показником суми місць виділено групи сільських територій регіонів України (n=3, i=37,8) (табл. 1).

Таблиця 1

Сільські території України за рівнем розвитку економічного потенціалу

Область	Сума місць	Група	Ранг розвитку економічного потенціалу
Львівська	58,0	1	1
Дніпропетровська	59,2		2
Одеська	60,0		3
Харківська	76,8		4
Вінницька	77,0		5
Київська	82,1		6
Запорізька	83,6		7
Черкаська	84,7		8
Миколаївська	85,6		9
Полтавська	92,4		10
Івано-Франківська	102,9	2	11
Волинська	103,4		12
Кіровоградська	114,7		13
Херсонська	115,5		14
Сумська	117,9		15
Чернігівська	120,9		16
Хмельницька	121,2		17
Донецька	121,6		18
Житомирська	123,9		19
Рівненська	134,6		20
Закарпатська	137,5	3	21
Тернопільська	139,5		22
Чернівецька	140,5		23
Луганська	171,5		24

Джерело: побудовано за розрахунками авторів

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. З наведеного вище можна зробити висновки про стан розвитку економічного потенціалу сільських територій України. Попри входження до груп кращого та середнього результатів багатьох сільських територій регіонів України більшої з них притаманні недоліки в розвитку певних видів потенціалів. Так, група територій, що демонструють кращі показники, у цілому має гірший стан забезпеченості ресурсами, розвитку інституційного середовища та гірше екологічне становище.

Більшість територій групи із середнім розвитком економічного потенціалу має найнижчі або нижчі за середні показники розвитку підприємництва, ринкової інфраструктури, самоврядування, трудових ресурсів, економічної культури, соціальної інфраструктури, зовнішньоекономічного партнерства, економічного та наукового партнерства, транспортної інфраструктури.

Такі результати вказують на наявність значних диспропорцій розвитку, які в довгостроковій перспективі загрожують обернутися поглибленням кризових явищ у соціальній сфері та сфері публічного управління сільським розвитком.

Якісний аналіз сильних та слабких сторін територій із середнім розвитком економічного потенціалу демонструє прямо протилежні результати відносно результатів сільських територій першої групи. Їх сильні сторони розкриваються у забезпеченості природними ресурсами та кращому екологічному становищі, але разом із тим вони демонструють гірші за середні показники у більшості сфер, де лідерами є регіони першої групи. Такий розподіл результатів указує на необхідність удосконалення регіональної політики у сфері управління трудовими ресурсам (передусім через подолання проблеми трудової міграції населення), розвитку соціальної та ринкової інфраструктури, економічної освіти населення, налагодження міжнародної та міжрегіональної економічної співпраці.

Території з нижчим розвитком економічного потенціалу в цілому займають останні місця за розвитком багатьох видів потенціалів. Але разом із тим вони зберігають лідерство у важливих для сільського розвитку сферах, що належать до компетенції громадськості та держави. Зокрема, вищі результати продемонстровано за потенціалами економічної культури, соціальної інфраструктури, інституційного середовища. Із цього вбачається, що реалізація програм

стимулювання підприємницької активності населення, диверсифікація видів економічної діяльності поряд із забезпеченням територій необхідними ресурсами, поліпшення стану трудових ресурсів дадуть змогу створити сприятливі умови для суттєвого поліпшення становища у цих регіонах.

Бібліографічний список:

1. Экономический потенциал развитого социализма / Под ред. Б.М. Мочалова. М.: Экономика, 1982. 280 с.
2. Школа В.Ю. Економічний потенціал регіону та його складники. Економічні проблеми сталого розвитку: мат. доп. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-річчю наукової діяльності ф-ту економіки та менеджменту СумДУ (Суми, 3–5 квітня 2012 р.); відп. за вип. О.В. Прокопенко. Суми: СумДУ, 2012. Т. 3. С. 165–166.
3. Кондратьева М.Н. и др. Актуальные проблемы развития социально-экономических систем в современных условиях: монография. Ульяновск: УлГТУ, 2012. 131 с.
4. Орлатий М.К., Величко А.Є. Підходи до формування ресурсного потенціалу сільських територій Дніпропетровської області. URL: [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2013#01\(9\)/13omktdo.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2013#01(9)/13omktdo.pdf) (09.11.2016). Назва з екрану.
5. Важинський Ф.А. Концептуальні засади розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій. Науковий вісник НЛТУ України. 2015. № 25.3. С. 237–243.
6. Солдак М.А. Институциональный потенциал промышленных регионов Украины. Экономика промышленности. 2014. № 4. С. 31–48.
7. Управління ефективністю сільськогосподарського виробництва: інформаційно-аналітичний аспект: монографія / В.К. Савчук, О.М. Костенко, Ю.І. Мискін, В.М. Краєвський. К., 2013. 470 с.

References:

1. Jekonomicheskij potencial razvitogo socializma ; [pod red. B.M. Mochalova]. – M. : Jekonomika, 1982. – 280 s.
2. Shkola V.Yu. Ekonomichni potentsial rehionu ta yoho skladovi // Ekonomichni problemy staloho rozvytku : mat. dop. Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviachenoj 20-richchju naukovoi diialnosti f-tu ekonomiky ta menedzhmentu SumDU, m. Sumy, 3-5 kvitnia 2012 r. / Vidp. za vyp. O.V. Prokopenko. – Sumy: SumDU, 2012. – T.3. – S. 165-166.
3. Kondrateva M.N., Balandyna E.V., Hlukhova S.A., Nylova Y.V., Shubyna T.N., Romanchenko V.A. Aktualnye problemy razvytyia sotsyalno-ekonomycheskykh system v sovremennykh uslovyakh : monohr. – Ulianovsk : UIHTU, 2012. – 131 s.

4. Orlaty M.K., Velychko A.Ye. Pidkhody do formuvannia resursnoho potentsialu silskykh terytorii Dnipropetrovskoi oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : [http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2013#01\(9\)/13omktdo.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2013#01(9)/13omktdo.pdf) (09.11.2016). – Nazva z ekranu.
5. Vazhynskyi F.A. Kontseptualni zasady rozvytku sotsialno-ekonomichnoho potentsialu silskykh terytorii / F.A. Vazhynskyi // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – 2015. – № 25.3. – S. 237-243.
6. Soldak M.A. Institucional'nyj potencial promyshlennykh regionov Ukrainy / M.A. Soldak // Ekonomika promyslovosti. – 2014. – № 4. – S. 31-48.
7. Upravlinnia efektyvnistiu silskohospodarskoho vyrobnytstva: informatsiino-analitychnyi aspekt : monohrafiia / V. K. Savchuk, O. M. Kostenko, Yu. I. Myskin, V. M. Kraievskyi. – K., 2013. – 470 s.

Tereshchenko V.K.

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Academician of NAAS of Ukraine,
Professor at Department of Labour Economics
and Social Development,
National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine

Korobenko R.I.

Postgraduate Student at Department of Labour Economics
and Social Development,
National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine

METHODOLOGICAL APPROACHES TO EVALUATION OF THE ECONOMIC POTENTIAL OF RURAL TERRITORIES

Rural areas are an integral system, the development of which requires an integrated approach in strategic areas: human capital, ecology and natural resources, business-friendly institutional environment, developed social and economic infrastructure. So the coverage of each of these components is a prerequisite for strengthening their economic potential. Proceeding from this, we can define economic potential of rural territory as a set of means of production and technologies located in this territory, knowledge, skills, and professional competence of its population, and the preconditions for their effective involvement in the financial and economic activities of economic entities, which ensures the creation the additional cost and is the engine of the socio-economic development of the territory in terms of market and economic conditions. The economic potential of rural areas is a quantitative and qualitative assessment of the probable outcome from the effective use of resources, competencies, and opportunities that are available on a particular rural area during a defined planning horizon.

As a result of a more detailed study of components of the economic potential of rural areas, we have proposed a structure that takes into account the specifics of the impact and expectations of all stakeholders. A feature of the proposed structure is the concentration of priority factors in accordance with functions of each side of the development of rural areas. The sequence of placement of sub-potentials vertically is organized according to the direct spheres of management and key interests of the private sector, the public, the state, and local authorities (in its contribution to the strengthening of economic potential in general). The attribution of one or another subpotential to the interests of one of the parties to development management, however, does not diminish its value to the other side, the size of which is determined by the characteristics of a specific rural territory.

The generalization and analytical calculation of all the given data by the method of the sum of places and using weight coefficients allowed us to rank the rural areas of Ukraine by the level of development

of economic potential. Based on these calculations, conclusions were made about the state of development of the economic potential of rural areas of Ukraine. Despite the entry into groups of better and average results of many rural areas of Ukraine's regions, most of them have gaps in the development of certain types of potentials. Thus, the group of territories showing the best indicators, in general, has the worse provision of resources, development of the institutional environment, and worse environmental situation.

Most of the territories from the group with medium development of economic potential have the lowest or lower than the average indicators of entrepreneurship development, market infrastructure, self-government, labour resources, economic culture, social infrastructure, foreign economic partnership, economic and scientific partnership, transport infrastructure.

Such results indicate that there are significant developmental imbalances that, in the long run, threaten to lead to deepening of the crisis in the social sphere and the public administration of rural development.

Qualitative analysis of the strengths and weaknesses of territories with the medium development of economic potential shows the opposite results relative to the results of rural areas of the first group. Their strengths are reflected in the availability of natural resources and better environmental status, but at the same time, they show worse performance than most in the areas where regions of the first group are leaders. Such a distribution of results points to the need to improve regional policy in the field of labour resource management (first of all, through overcoming the problem of labour migration), the development of social and market infrastructure, the economic education of the population, and the establishment of international and interregional economic cooperation.

Areas with a lower development of economic potential, in general, occupy the last place in the development of many types of potentials. But at the same time, they retain leadership in important areas for rural development that fall within the competence of the public and the state. In particular, higher results are demonstrated by the potential of economic culture, social infrastructure, institutional environment. From this, it is seen that the implementation of programs to stimulate the entrepreneurial activity of the population, diversification of types of economic activities, along with the provision of territories with the necessary resources, improvement of the state of labour resources will create favourable conditions for a significant improvement of the situation in these regions.